

RUDAR

GLASILO KOLEKTIVA
RUDARSKO-ELEKTROENERGETSKEGA KOMBINATA VELENJE

LETO XIV

PETEK, 7. MAREC 1980

ŠTEVILKA 1

Celje - skladišče

D-Per
65/1980

5000013534, 1

COBISS o

OSREDNJA KNJ. CELJE

Ob 8. marcu

Vsem drag praznik je pred nami: praznik žena in mater! Vsakdo se na ta dan spomni svoje matere in vsak zase v mislih išče besede, poišče darilo, da bi z njim razvedril in razveselil njo in ženo, če jo ima.

Predvsem mlade mamice, ki od otroka pričakujejo šopek rož ali eno samo cvetlico, zmorejo iskreno povedati, kaj jim pomeni praznik žena, praznik matere. Ne more biti večje sreče, kakor je sreča matere, kadar ji otrok iz srca izpove prvo čestitko...

Ko tako razmišljamo o pomenu in o vrednosti praznika, ko so naša hotenja in želje tako iskrene, se moramo zavesti današnjega položaja žena in mater. Z gotovostjo se mnoge slavljenke upravičeno sprašujejo, kaj pravzaprav pomeni "naše praznovanje" in toliko hvale... čemu se tako radi v spominu vračamo nazaj, v preteklost; v težave, v čase zatiranja, v čase revolucionarnih bojev in stavk. Boji za enakopravnost žena so potekali po poti razvoja delavskega razreda in z bojem proletariata. Imeli smo enotno hotenje: osvoboditi človeka in njegovo delo. Ta človek pa se ne more razlikovati ne po spolu in ne po barvi...

Tokrat govorimo o ženi, o materi. Govorimo o borki, o viničarki, o tkalki, o trgovki, o prizadevni družbeni delavki in o samoupravljalci. Od splošnega mišljenja in govoričenja moramo preiti h konkretnemu delu. Vsakemu je njegova mati najdražja in najboljša. Res je, edina je; edina, ki ji je veliko let skrbi minilo za srečo, za zdravje in za pripravo njenih otrok za samostojno življenjsko pot. Kdo zmore zmeriti ali oceniti to njeno delo in toliko skrbi?

Dalje na 2. strani!

Materam in ženam delavcev in vsem delavkam v sestavljeni organizaciji REK Velenje

ISKRENO ČESTITAMO ZA 8. MAREC, DAN ŽENA!

Družbenopolitične organizacije in samoupravni organi SOZD REK Velenje

Ali smo resnično vedno taki, kakor to čutimo in obljubljam ob prazniku svoje matere, ob prazniku vseh žensk?

Veliko ljubezni, veliko obljub je že bilo izpovedanih na ta dan. Mnogi smo za ta praznik delali obračune svojih odnosov in obnašanja. Tiho smo sprejemali obveze, da bomo opustili vse, kar more kvariti ali raniti materinstvo in človekovo dostojanstvo.

Tudi v sindikatih, v delovnih organizacijah in drugod v družbenem življenju smo svojim delovnim tovarišicam izrekli toliko lepih želja, ki so jim "resnično" napovedovale lepšo prihodnost. Obljubljali smo jim, da jih bomo razbremenili mnogokaterih skrbi, obljubljali smo jim razumevanje. O enakopravnosti življenja in dela žensk je bilo veliko posvetov in pogovorov. Iskali smo poti, snovali smo organizacije in predpise. Veliko je narejenega, a v našem življenju je toliko hotenj, potreb, spletov in razpletov pa posebnosti, da vsega ne moremo uresničiti.

Vsak dan, pri vseh delih in nalogah in v vseh okoljih se še vedno srečujemo s pojavi, ki kažejo povsem drugačna obnašanja, kakor so obljube, ki jih ob praznikih radi izrekamo. Danes, današnje življenje žene - matere bi morali bolj spoštovati. Morebiti bi bilo dobro, da bi utišali velike in zveneče obljube. Ostanimo včasih raje pri drobnih - čisto vsakdanjih problemih, ki pa vendar vsak zase in vsi skupaj močno vplivajo na počutje pri delu in počutje v krogu družine!

Na te drobne stvari sem že od vsega začetka želel opozoriti ob prazniku žena. Prav gotovo ne bodo odveč tile primeri, ki jih v tej zvezi navajam v opozorilo...

Poglejmo na ulice, odprimo oči in prislunimo ostudnim opazkam in grdemu namigovanju!

V javnih prevoznih sredstvih opažamo druge posledice negativne vzgoje... Bodoča mati ali mati z otrokom v naročju ali priletna mamica mora v avtobusu stati, ker druga mamica noče vzeti v naročje otroka, da bi spraznil sedež, ki je potreben drugemu - tudi materi. Zelo redki so tudi primeri, da bi mladinec ali da bi moški svoj sedež ponudil ženi ali starejši osebi.

Ali smemo tako neprizadeto opazovati te negativne po-

jave? Kdo naj bo ta, ki bo nadomestil zamujeno vzgojo dobrih navad? Ali ne rastejo za nami rodovi, ki ne bodo čutili spoštovanja do odraslih? Ali smemo od ljudi pričakovati, da bi nam dajali nekaj drugega, kakor so dobivali - prejeli?

Izboljšajmo vrednotenje človeka. Sprejmimo in negujmo dobro srce. Dobro srce naj nadomesti nič prida vrednosti, ki se tako pogosto kažejo v pretirano uglašeni zunanosti posameznikov.

Med ljudmi - v kolektivih - na ulicah - v družbah in v družinah je veliko praznine, ki bi jo morali danes in jutri z dobrim zapolnjevati, da bi bilo v prihodnje ženi in materi lepše. Tu smo, mi smo danes odgovorni za jutri.

Naša domovina ima veliko vzorov dobrih, skrbnih, delovnih, junaških in prekaljenih mater. Z gotovostjo in s ponosom se smemo in moramo ponašati z likom slovenske matere, ki ga je zmogel v svojih delih tako resnično prikazati naš veliki umetnik, mojster slovenske besede in borec za našo politično osamosvojitve, Ivan Cankar. In spomenik, ki ga je Lovro Kuhar postavil čvrsti in zatirani materi v liku Mete - matere samorastnikov! Pa matere, ki so vzgojile zavedne rodoljube in borce NOV; ponašajmo se z njimi. Nikoli ne bi smeli pozabiti - denimo - nastopa Marije Ivaničeve na kočevskem zboru slovenskih poslancev oktobra 1943, ko je ta izpovedala svoje junaštvo in pripravljenost za boj do zmage, pa čeprav je dotlej v narodnoosvobodilnem boju padlo že pet njenih sinov.

- - -

SVOBODNI smo, veliko smo zgradili, veliko smo ustvarili na materialnem področju in pri oblikovanju medsebojnih odnosov v naši družbi. Napravimo še korak naprej, korak prijateljstva, korak razuma in spoštovanja. Izkažimo to človeka vredno kvaliteto tudi vsem našim materam, ženam, delovnim tovarišicam za njihov praznik!

Stane Žula

RUDAR - INFORMATOR: Glasilo kolektiva sestavljene organizacije REK Velenje (Velenje - Rudarska 6, telefon h.c. 851 100)

Za izdajanje glasila skrbi uredniški odbor. Odbor sestavljata:

- a) delegacija samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij: Franc Avberšek (RLV - J. Preloge), Franc Kos (RLV - J. Preloge), Vili Romih (RLV - J. Pesje), Ivan Jelen (RLV - J. Škale), Ludvik Hribar (RLV - J. mehanizacija in J. transport), Franc Miklavčič (RLV - J. gradnje), Anton Čas (RLV - Priprave), Franc Druks (RLV - Klasirnica), Franc Kramer (RLV - Zunanja, Gradbena in Mizarstva dejavnost), Anton Ribarič (RLV - delovne skupnosti), Maks Lomšek (TE Šoštanj), Pavle Planinc (ESO), Roman Rebernik (Plastika), Emil Medvešek (Avtopark), Mile Maksimovič (EFE), Silvo Pešak (TISK), Dragica Zupanc in Mirko Žolnir (delovne skupnosti SOZD);
- b) delegacija delavcev in njihovih stalnih sodelavcev pri glasilu: Teodor Jelen (DSSS RLV - odgovorni urednik), Rafael Batič (DSSS SOZD - glavni in tehnični urednik), Bojan Ograjenšek (DSSS SOZD - novinar), Vesna Kores (DSSS SOZD - tajnica glasila), Lojze Ojsteršek (DSSS SOZD - fotografske storitve), Konstantin Kuzmin (predstavnik KPO SOZD - stalni sodelavec), Drago Bahun (tajnik organov upravljanja in družbenopolitičnih organizacij SOZD - stalni sodelavec), Nada Dermol (referentka za informiranje v TE Šoštanj - stalna sodelavka), Tone Šeliga (predstavnik OK SZDL Velenje - stalni sodelavec).

Predsednik uredniškega odbora: Anton Ribarič • Naslov uredništva: Velenje - Prešernova 5 (DSSS SOZD - telefon h.c. 851 100, interno 260 - soba 58 nad pošto Velenje).

Tiska TISK REK Velenje (Velenje - Celjska cesta, telefon 850 566 ali 851 630 • Glasilo prejema vsi člani kolektiva brezplačno • Izhaja po potrebi • Naklada v višini števila zaposlenih + 100 izvodov.

Portreti treh naših delavk

DANICA OJSTERŠEK, diplomirana ekonomistka, vodja plansko-analitske službe v TE Šoštanj

Če bi hudič mladih ne imel, bi se Danica rodila v Pilštanju, mirnem kraju na skalnem pomolu ob gornjem toku Bistrice, v osrčju Kozjanskega. Vendar nesreča nikoli ne pride sama; zato je tistega januarskega dne petinštiridesetega leta prirojala na svet v izgnanstvu - v vasi Bisag v Hrvaškem Zagorju. Tja so njene starše in dve starejši sestrici preselili Nemci že meseca julija v prvem letu vojne. Kljub temu pa njeni prvi spomini na otroštvo segajo v rojstni

kraj staršev, v Pilštanj, kamor se je družina vrnila takoj po končani vojni. Vrnitev na majhno kmetijo je Danici omogočila nekaj brezskrbnih let najzgodnejšega otroštva.

Njena otroška domišljija se je v tistem obdobju naslajala ob razvalinah štiristo let starega gradu, eni izmed zadnjih prič o času, ko je bil Pilštanj malo upravno središče in ena izmed postojank krajišnikov Savinjske krajine iz rodu Heme, grofice v Brežah na Koroškem, nazadnje pa na krških škofov in njihovih ministerialov, pilštanjskih gospodov.

"Kljub zanimivi preteklosti domačega kraja pa so bila moja sanjarjenja bolj obrobne pomena," danes pripoveduje Danica in nadaljuje:

"Zgodnja leta mojega otroštva so bila vse preveč v senci pravkar končane vojne. Čeprav se je mir naselil že v zadnjo goščo kozjanskega hribovja, je pomanjkanje osnovnih življenjskih potrebščin še dolgo pestilo prebivalce tega področja; tudi našo številno družino,

saj so se za menoj rodile še tri sestrice - skupaj nas je bilo torej šest. Majhna kmetija nas ni mogla preživeti; oče, lesni tehnik - pa tudi ni zaslužil dovolj, da bi lahko brezskrbno živeli. Za sanjarjenje torej ni bilo časa; vse roke pri hiši so bile potrebne za delo."

Danica za trenutek obmolkne. Ne zato, da bi razmislila o tem, kar je pravkar povedala. Vtis, ki ga ustvari s svojim obnašanjem in pri povedovanjem, zariše pri sobesedniku močno in povsem izoblikovano osebnost, ki jo je prekalilo življenje. In za kalitev je imelo njeno življenje veliko možnosti.

Po osnovni šoli, ki jo je obiskovala doma, v Pilštanju, se je vpisala na celjsko gimnazijo. Med študijem sta ji poleg staršev pomagali tudi starejši sestri. Njuna pomoč ji je bila potrebna tudi pri študiju na ekonomski fakulteti v Ljubljani, čeprav je takrat že dobivala štipendijo od železarne v Štorah. V to delovno organizacijo je hodila tudi na počitniško prakso in se po opravljeni diplomi v njej tudi zaposlila, in sicer pri knjigovodskih delih.

Seveda takšna skrčena priprava zelo malo pove, kako je doživljala te pomembne mejnike v svojem življenju. To ji tudi omenim.

"Res je, malo pove;" odvrne Danica, "tudi zato, ker ti prehodi in prilagajanja novim razmeram za mene niso bili tako hudi. Vedno sem namreč živela na realnih tleh in si prihodnost zasnavljalna le na trdem delu; najprej doma, potem v osnovni šoli in v gimnaziji, enako tudi na fakulteti. Omejena sredstva za študij mi pač niso omogočala razkošja niti ne razmišljanja o čem drugem kot o delu. Kljub temu se rada spominjam študentovskih let. Takoj po prihodu v Ljubljano sem se vključila v šmarnski študentovski klub, ki je bil takrat eden najbolj aktivnih. Poleg obilice dela smo skupaj doživljali tudi prijetne trenutke."

Prvo večje razočaranje ji je po končanem študiju in prihodu v štorsko železarno prinesla razporeditev v knjigovodstvo... "In tja so razporedili prav mene, ki me je od nekdaj veselilo delo z analizami!" je dejala Danica o svoji prvi zaposlitvi in pridala:

"Po nekaj letih so mi res omogočili delo v nanovo ustanovljeni plansko-analitski službi, vendar sem kmalu po premestitvi v to službo začela razmišljati o drugi zaposlitvi. Nanovo ustanovljeno plansko-analitsko službo so namreč organizacijsko toliko časa spreminjali, da me je minila želja, da bi v njej še ostala. Poleg tega, pa sem se v tem času poročila, in ker sva z možem pričakovala otroka, sva nujno potrebovala tudi stanovanje, ki pa ga pri železarni ni bilo mo goče dobiti. In tako sem zaradi enega in drugega železarno zapustila in se zaposlila v službi družbenega knjigovodstva v Celju, kjer so mi ponudili tudi stanovanje."

Danica pri opisovanju svojega odhoda iz štorske železarne le ni več tako mirna. Morda zato, ker človek pri zapuščanju svoje prve delovne organizacije zapusti tudi del samega sebe; pa čeprav je Danico, kot je povedala, v železarni motilo tudi to, da sodelavci niti po petih letih dela niso spremenili odnosa do nje; da je zanje bila še vedno začetnica.

V službi družbenega knjigovodstva v Celju je Danica prišla v skupino strokovnjakov, med katerimi se je dobro počutila... "Ko bi le delo ne postalo tako enolično! Vedno ene in iste analize so me sčasoma prisilile k odločitvi, da grem stran, in tako sem konec septembra 1978. leta prišla v TE Šoštanj," je Danica na kratko opisala razloge za odhod iz SDK v Celju in prihod v TE Šoštanj.

In kaj meni Danica o svojem novem delovnem okolju?

"Skoraj leto in pol bo že minilo, odkar sem v šoštanjskih termoelektrarnah in pri njih vodim plansko-analitsko službo, in rečem lahko: zadovoljna sem s svojim delom in sodelavci; celo zelo zadovoljna. Le dela je preveč! Nikoli se ga nisem ustrašila, sedaj pa včasih resnično izgubljam glavo... Neprestano govorimo, da je treba zmanjšati število delavcev v skupnih službah, delamo pa ravno nasprotno. In to ne zato, ker bi delavci v skupnih službah manj delali, ampak zato, ker se obseg njihovih del in nalog neprenehoma širi. Le poglejte! Ko sem začela delati v tej službi, sem delala sama. Lansko leto sem dobila novo sodelavko; zaradi neprestanega povečevanja obsega del in nalog pa bo treba zaposliti še eno... In to predvsem zato, ker institucije, ki uporabljajo podatke iz naše plansko-analitske službe, med seboj ne morejo uskladiti svojih zahtev. Tak primer je, recimo, izdelava sklepnega računa za službo družbenega knjigovodstva, ki se glede na zahteve razlikuje od načina izdelave za sestavljeno organizacijo elektrogospodarstva Slovenije; tadva načina izdelave pa spet zaradi posebnih zahtev od načina izdelave za interesno skupnost elektrogospodarstva Slovenije."

Vendar kljub obilici dela je Danica Ojsteršek s svojo sedanjo zaposlitvijo - kot je sama rekla - zelo zadovoljna; to pa predvsem zaradi raznolikosti del, ki jih opravlja. Večkrat odhaja tudi med delavce v neposredno proizvodnjo, če je potrebna podrobnejša razlaga planov in analiz.

"Tudi z njimi prav lepo sodelujem," pravi. "Dobro se razumemo, čeprav iz proizvodnje prihaja veliko kritike na račun dela delavcev v skupnih službah. Dobro se razumemo najbrž zato, ker si vedno prizadevam, da obravnavano gradivo razumljivo razložim in da pošteno odgovorim na vsa vprašanja. Tako ne more priti do pristranske kritike; vsaj na splošno ne. Seveda so tudi posamezniki, ki vedno najdejo vzrok za kritiko. Toda takim brž povem, da njim dela ni treba nositi domov, kar sama velikokrat moram, če so roki za izdelavo tega ali onega prekratki... In nikar ne mislite, da je zaradi tega kdo jezen. Večina ljudi ima rada resnico. Seveda pa sem vselej pripravljena tudi na to, da se opravičim, če ga kdaj polomim. To gre eno z drugim, saj nihče ni nezmotljiv."

Kaj pa počenja Danica Ojsterškova potem, ko odloži plane in analize in sto drugih drobnih opravkov, ki so vezani za njeno delo?

"Takrat sedem v avto," pravi, "in se odpeljem domov, v Celje. Prva pot me vodi v vrtec, kjer šestletna hčerka preživlja dopoldne. Odkar sva ostali sami, res nimam druge izbire pri izkoriščanju prostih popoldnevov."

Ko sem se zaposlila pri šoštanjskih termoelektrarnah, sem želela zamenjati tudi stanovanje. Vendar v Velenju je stanovanjska problematika že dve leti takšna, da to doslej ni bilo mogoče. Posledica tega pa je, da domov prihajam utrujena, saj me po napornem delu vsakokrat čaka še vožnja v Celje. Zjutraj bi namreč zamudila vse avtobuse, ker moram hčerko peljati v vrtec, zato se vozim v Šoštanj z osebnim avtom. Taka vožnja pa ne nazadnje tudi ni poceni."

Popoldneve Danica preživlja različno, seveda pa vedno v družbi s hčerko. Potem ko postorita najnujnejša gospodinjska opravila - pravi, da pri tem nikoli ne pretiravata, ker bi jima drugače zmanjkalo časa še za kaj drugega - popoldne običajno izkoristita za rekreacijo. Že takrat, ko je delala v službi družbenega knjigovodstva, je namreč pogosto igrala odbojko in zato tudi sedaj občasno zahaja med nekdanje sodelavce odbojkarje, da si izmerijo moči. Enkrat na teden pa se popoldan odpelje nazaj v Šoštanj, kjer igra odbojko v elektrarniški ekipi. Včasih se je s tem športom aktivneje ukvarjala, že deset let pa njena rekreacija ne presega ljubiteljskih okvirov. Odbojka ji pomeni sedaj le še sprostitvev po napornem delu, pravi.

Velika kmetija v osrčju Paškega Kozjaka je tistega aprilskega dne leta 1933 dobila novega prebivalca: petletna Minka in njena starša so dobili sestrico in drugo hčerko. Rodila se je Albina! Vsakdanji ritem je bil z njenim rojstvom za nekaj dni nekoliko spremenjen, bistveno pa ni vplival na potek življenja družine. To je deloma tudi razumljivo, saj hišna opravila niso smela zastati, poleg njih pa tudi ne vsi drugi opravki, ki jih v kmečkem gospodarstvu nikoli ne zmanjka. Albina pa je rasla...

Tisto leto, ko je dopolnila sedem let, si je optrla torbico in z drobnimi koraki odhitela proti šoli; po poti, po kateri je dotlej s starši in sestro hodila v cerkev nedeljski maši. Obe zgradbi, šola in cerkev, sta se namreč vgnezdili druga poleg druge skoraj na vrhu Paškega Kozjaka.

Vse je kazalo, da bo tudi to obdobje njenega življenja mirno, kot je lahko mirno le življenje hribovskega človeka. In tako je tudi bilo, dokler ni doma prvič zaslišala besedico "vojna". Kaj ta beseda pomeni, Albina ni vedela, po zaskrbljenih obrazih staršev pa je zaslutila, da pomeni nekaj slabega. Njena slutnja se je uresničila tistega dne, ko je tik pred koncem šolskega leta našla zaprta vrata šolskega poslopja. Potem je ostala doma.

"Spominjam se," danes pripoveduje Albina, "da sem v začetku vojne ponoči večkrat slišala trkanje na vrata in da je oče sredi noči odhajal neznan kam. Šele pozneje sem izvedela, da je nočnim obiskovalcem odhajal kazat pot po naših gozdovih."

Iz vojnega obdobja se najbolj natančno spominjam prihoda legendarne XIV. divizije. Vse grozote vojnih časov sem spoznala pri pogledu na trpeče ranjence, ki so jih partizani razmestili po kmetijah na Kozjaku. Mnogi izmed njih so bili hudo ranjeni in veliko jih je tisti mesec, ko so bili pri nas, pomrlo. Druge so po minuli nevarnosti partizani odnesli na Brdce nad Dobrno, kjer so danes tisti znani partizanski grobovi... Do konca vojne so partizani in okupatorjevi vojaki še večkrat prišli. Kljub bližajoči svobodi so bile razmere v teh krajih čedalje slabše. Zadnje vojno zimo je povsod zmanjkalo hrane. Jedli smo samo takrat, kadar je bilo dovolj hrane tudi za partizane. Spominjam se, da so nekatere mlade partizanke jokale,

Takšno je torej zaenkrat življenje Ojsterškove Danice; razpeto med delo, hčerko in šport. Po njenih tihih željah jo nisem spraševal. Zaenkrat si najbolj želi, da bi se preselila v Velenje, si uredila dom za hčerko - ki bo kmalu morala v osnovno šolo - in zase. Tako bi tudi njej ostalo več prostega časa, lahko pa bi sprejela tudi druge obveznosti, ki jih mora sedaj še zavračati.

Vendar pa to niso več njene skrite želje...

- bo -

ALBINA BOROVIK, delavka v okrepčevalnici Družbenega standarda na Jašku Preloge

Njenih sedeminštirideset let ima samo eno pomanjkljivost: to, da jih Albina kaže najmanj deset manj!

Neugnana rdečica, ki barva njena lica, kot da bi ji kdo dvoril v cvetu mladosti, in veder nasmeh, za katerim najbrž velikokrat skriva težave in skrbi, tokrat pa - zdi se mi - zadrego, spremljata prve trenutke najinega srečanja.

Kaj nosi v sebi odkrit pogled, v katerem se prepletajo iskrivi plameni modrega ognja in tiha vdanost v neko meni nerazumljivo stvarnost? Je to križanje spominov na preteklo obdobje in misli na njeno včerajšnje in današnje delo? Morda najdem nekaj odgovorov pozneje.

ko so zaman prosile za hrano, saj je nismo imeli..."

Svoboda je na Albinin dom resda prinesla mir; veliko dobrih letin pa je bilo potrebnih, da so si spet nekoliko opomogli. Najtežje je bilo z živino, saj je v obdobju hude lakote iz hleva izginil še zadnji rep. Kljub težkim časom, ki so jih morali preživeti, pa Albina danes meni, da sta odvisnost med ljudmi in povezanost med njimi v tistih časih delovali kot najboljše zdravilo za hude rane. Vse je bilo nekam lažje, kot bi bilo v takih razmerah danes, se zdi Albini.

Nekega vročega nedeljskega dopoldneva sredi julija leta 1953 je spoznala svojega bodočega moža. Štiri mesece pozneje sta se poročila, po poroki pa se preselila na možev dom v Pako. Preden sta dobila svoje stanovanje, sta stanovala še v Bevčah in Šaleku, dve leti pa tudi na Albininem domu, kjer sta želela prevzeti gospodarjenje na kmetiji. In to kljub temu, da je njena mati vedno govorila otrokom, naj se kmetijam izogibajo v velikem loku. Seveda so bile razmere na kmetijah takrat vse kaj drugega, kot so danes.

Kljub temu, da sta Albina in njen mož imela veliko veselja za delo na kmetiji, sta se po dveh letih vrnila v dolino. Mož se je zaposlil v rudniku, Albina pa v Gorenju - vendar le za nekaj mesecev, saj je hitro spoznala, da mati s tremi otroki poleg gospodinjstva ne more biti še 100-odstotna delavka.

"Potem je prišlo tudi enainšedemdeseto leto, ko smo se preselili v novo in večje stanovanje," pripoveduje Albina. Rdečica, ki dotlej ni izginila z njenega obraza, sedaj prepusti mesto bledici. "Tistega leta sva se razšla z možem..."

Albina se nekajkrat presede na stolu, kot bi se bala, da bom z nepremišljenim vprašanjem dregnil v še nezaceljeno rano. Tega se tudi jaz bojim, zato molčim kot grob in pustim, da ona prevzame besedo.

"Ne vem, kaj bi rekla o najinem dejanju," pravi čez čas. "Mislim, da nisva mogla več živeti skupaj..." tiho doda in obmolkne.

Zivljenje Borovnikove družine je postalo težko. Mati se je morala spet zaposliti, otroci pa so kljub pomanjkanju pridno hodili v šolo. Med neprestanim odrekanjem so jim minila tudi ta najhujša leta. Najprej se je zaposlila starejša hčerka, za njo sin in na koncu še mlajša hčerka.

Albinina pripoved postane spet zbrana in tekoča. Še vedno živi skupaj z otroki. Medtem je že dvakrat postala tudi babica. Na lica se ji vrne vsa barva, ko govori o svojih vnukih. Čisto nič ni podobna babici, ko ji obraz obarva tudi nasmeh.

Zadovoljna je s svojim življenjem, zadovoljna tudi z delom, ki ga opravlja. Kljub temu ji je to življenje vtisnilo nekaj prezgodnjih gub. Morda ji je obraz malo oklestila tudi para, ko je delala v pralnici nekdanjih Zunanjih obratov, ki sedaj spada v delovno skupnost RLV "Kopalnica"; kdo ve? O tem je ne sprašujem, saj mi kmalu sama pove, da je njeno delo in delo njenih sodelavk tudi sedaj, ko dela v kuhinji in okrepčevalnici, še vedno naporno. "Predvsem zaradi prenašanja zabojev in neprestanega dela v vodi," je poudarila.

Z osebnimi dohodki pa je še kar zadovoljna, čeprav misli, da sistem nagrajevanja ni izdelan tako, da bi spodbujal pridnega delavca.

Tudi, ko razmišlja o teh stvareh, ima ves čas nasmeh na obrazu. Albinin nasmeh je nasploh plašč za vse. Vse skrbi in težave skrrije pod njim, vendar je Albina kljub temu vse prej kot ženska in mati, ki bi življenju pustila, naj teče, kakor hoče. Nekoč se je borila za hlebec kruha, potem za srečo svojih otrok. Sedaj sta vnuka njena glavna skrb. Vse to je počela in še počne z nasmehom na ustih. Le plamen modrega ognja v njenih očeh ugaša in se spet prižiga. To pa je pri njej tisto križanje spominov na polpreteklo obdobje in misli na včerajšnje in današnje delo... Albina vé, kaj je življenje. Vé pa tudi, da je z nasmehom na ustih tudi še tako hudo življenje manj trpko.

- bo -

MILKA STRGAR, čistilka v našem starem samskem domu

Nisem je spraševal po letih. Tudi ona mi ni natančno povedala, kje in kdaj je prišla na svet. Rekla je le: "Po rodu sem iz Šentilja." Tisti, ki smo bolj z mislinjskega konca, bi poudarili: iz spodnjega, velenjskega Šentilja; od tam, kjer so "črešne", kostanj in grozdje.

Koj, ko sva prišla vkup - kmalu za vhodom v stari rudniški samski dom na Kersnikovi cesti; od tega je zdaj minil že lep čas - sem se počutil ob njej čisto domačega. Iz nje je zavelo po travnikih, nji-vah, po roсах in slana - po vsem tistem, kar peklj in vedri človeka, ki je ali je kdaj bil navezan na zemljo.

Uranjekov Karl, prejšnji upravnik naših samskih domov, me je nekaj dni prej, ko sem šel k njej na razgovor, opomnil: "Ne vem, če se ti bo z njo splačalo delati razgovor za časopis. Milka je ženska, ki samo dela in dela, za govorjenje ji pa ni."

Je imel prav? Ne vem; vem le, da sem se z njo lahko pogovarjal kot z domačimi.

Med potjo po stopnišču v prvo nadstropje doma, kjer bi naj našla kakšno prazno sobo za nemoten pogovor, je sama od sebe potožila: "Zdaj sva v tem samskem domu za vse samo dve čistilki. Prej so bile tri, stanovalcev pa ... počakajte, da premislim: 26 in 30 in 46... ja, nič več jih ni bilo kot zdaj, okrog 100. Oh, kako se nadelava!

Čez fante pa ne smem kaj reči," je nadaljevala. "Ne delajo mi težav. Naj več jih je iz Bosne, pa Šiptarjev je tudi nekaj, in tako naprej, in vsi so v redu. Spodaj - no, tule je ena prazna soba! - je včasih resda več dela, ker so bolj prehodne sobe, drugod pa smo drug drugega že navajeni.

Na delo pridem vsak dan ob 5.50. Najprej uredim WC, potem postelje nočne izmene. Ko to končam, pride na vrsto pospravljanje in čiščenje za jutrajšnjo izmeno in potem za popoldansko. Že vsega sem se navadila. Okrog petnajstega je pa le več čiščenja. A tudi ni tako hudo. Je bilo včasih v provizorijih hujše. Ljudje zdaj res pridejo z lepimi navadami. Tudi zaleži se malokateri.

Delam vedno v eni izmeni, dopoldne. Material za čiščenje dobivam v redu. Aparati so tudi v redu. Pod umijem in namažem. Postelje

Nadaljevanje na strani 9!

Naši v zadnjih mesecih upokojeni delavci

Mihael ČULK,
upokojen 15. avgusta

Rojen 29. septembra 1927
v Zabukovici. Poročen z
Ivanko, rojeno Špiler.

Od 27. maja 1952 je neprekinjeno delal v RLV. Zaposlil se je kot kvalificirani vrtalec v Jami zahod. Leta 1967 je bil premeščen v tehnično službo RLV, kjer je bil vodja oddelka, in še isto leto nazaj v Jamo zahod, potem pa leta 1973 v tehnični sektor skupnih služb rudnika, kjer je delal do upokojitve.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Rudolf VERBOTEN,
upokojen 24. novembra

Rojen 8. aprila 1927
na Kozjaku pri Mariboru. Poročen
z Ivanko, rojeno Pušnik.

Od 6. marca 1950 je neprekinjeno delal pri RLV. Zaposlil se je kot nekvalificirani delavec v Zunanjem obratu, sedaj Zunanja dejavnost, kjer je delal do upokojitve.

Leta 1974 je opravil izpit za polkvalificiranega lesnega delavca.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Jožica IVANČIČ, upokojena 18. decembra

Rojena 13. januarja 1935 v Paki pri Velenju.

Od 15. avgusta 1957 je neprekinjeno delala v TE Šoštanj. Zaposlila se je kot čistilka. Leta 1975 je bila premeščena v temeljno organizacijo REK Velenje "Družbena prehrana in gostinstvo", sedaj delovna skupnost Družbeni standard, in leta 1979 nazaj v TE Šoštanj, kjer je delala v delovni skupnosti Družbena prehrana kot polkvalificirana kuharica do upokojitve.

Nagrajena in dobitnica diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Jože MELANŠEK, upokojen 20. decembra

Rojen 13. februarja 1931 v Lokovici pri Šoštanju. Poročen z Romano, rojeno Golob.

Od 7. oktobra 1959 je neprekinjeno delal v TE Šoštanj. Zaposlil se je kot nekvalificirani delavec in delal v TE Šoštanj vse do upokojitve.

Leta 1962 je opravil izpit za kvalificiranega ključavničarja.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Ivan PIRTOVŠEK,
upokojen 22. decembra

Rojen 18. decembra 1929
v Podgorju pri Šoštanju. Poročen
z Mihaelo, rojeno Mlinar.

Od 1. maja 1974 je neprekinjeno delal pri RLV, s prekinjtvami pa že od leta 1944.

V RLV je delal najprej v Zunanjem obratu, potem v Jami zahod, nazadnje pa v Kopalnici.

Leta 1955 je opravil izpit za kvalificiranega kopača.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Jože ŠPAJZER, upokojen 31. decembra

Rojen 17. februarja 1919 na Lavi pri Celju. Poročen z Marijo, rojeno Kisovec.

Od 1. marca 1954 je neprekinjeno delal v TE Šoštanj. Zaposlil se je kot kvalificirani ključavničar in delal v TE Šoštanj do upokojitve.

Leta 1961 je opravil izpit za visokokvalificiranega ključavničarja.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Angela GUČEK,
upokojena 31. decembra

Rojena 3. maja 1924
pri Sv. Vidu pri Grobelnem.

Mati treh otrok: leta 1948 rojene Marte, leta 1950 rojene Cvetke in leta 1959 rojenega Antona.

Od 2. marca 1970 je neprekinjeno delala pri RLV. Zaposlila se je kot nekvalificirana delavka v Zunanjem

obratu. Leta 1978 je bila premeščena v delovno skupnost skupnih služb RLV, kjer je delala kot čistilka do upokojitve.

Tekla GOLOB,
upokojena 4. januarja

Rojena 13. septembra 1926
v Koprivni pri Črni na Koroškem.

Mati dveh otrok: leta 1952 rojenega Milana in leta 1954 rojene Majde.

- - -

Od 1. marca 1961 je neprekinjeno delala pri RLV. Zaposlila se je kot nekvalificirana delavka v tedaj še rudniškem obratu EFE, zdaj delovna organizacija EFE, kjer je delala do upokojitve.

Leta 1975 je opravila izpit za polkvalificirano nakladalko.

Nagrajena in dobitnica diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Od 22. januarja 1944 do 15. maja 1945 je bila v zaporu v Celju in Mariboru in koncentracijskem taborišču v Ravensbrücku.

Koloman VITMAJER,
upokojen 8. februarja

Rojen 25. junija 1927 v Kukeču
pri Murski Soboti. Poročen
z Genovefo, rojeno Stražar.

Od 20. avgusta 1956 je neprekinjeno delal v RLV. Zaposlil se je kot kvalificirani električar v Jami vzhod. Leta 1975 je bil premeščen v Jamsko mehanizacijo in transport in delal v Jamski mehanizaciji do upokojitve.

Leta 1964 je opravil izpit iz eksplozijske zaščite in elektrotehničnih predpisov.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Alojz RIBIČ,
upokojen 13. februarja

Rojen 12. junija 1922
v Trebelnem pri Mokronogu.

Osnovno šolo je končal v Trbovljah, kjer je oče delal v rudniku. V številni družini je primanjkovalo kruha, po-

sebnost v času gospodarske krize.

Komaj štirinajst let mu je bilo, ko je Alojz že začel delati v hrastniški steklarni, s sedemnajstimi leti pa je postal rudar v rudniku Trbovlje.

Kot rudar se je takoj vključil v Skoj, februarja 1940 pa postal že član KPJ. Na poziv KPJ je junija 1941 šel v partizane, in sicer v revirsko četo, kjer je dobil partizansko ime Tone. V NOV je imel številne skojevske in partijske dolžnosti. Že oktobra 1941. leta je bil imenovan za sekretarja trboveljskega okrožnega komiteja SKOJ, marca 1942 pa za sekretarja hrastniškega okrajnega komiteja KPS; to nalogo je opravljal do februarja 1943, ko je bil imenovan za sekretarja trboveljskega okrožnega komiteja KPS. Po združitvi trboveljskega in celjskega partijskega okrožja je postal organizacijski sekretar celjskega okrožnega komiteja KPS; sekretar tega okrožja je bil takrat Sergej Kraigher.

Konec leta 1944 je odšel z drugimi aktivisti na Koroško, kjer so ga postavili za organizacijskega sekretarja dravograjskega okrožnega komiteja KPS. Februarja 1945 je bil na Koroškem ranjen v levo nogo in se je potem do konca vojne zdravil na Uršlji gori pri bratu pokojne Mice Šlandrove.

Po osvoboditvi je opravljal vrsto odgovornih nalog. Leta 1948 je šel za 3 mesece tudi v partijsko šolo v Beogradu in po končani šoli prevzel posle generalnega direktorja generalne direkcije za premog LRS.

Leta 1950 je bil imenovan za pomočnika ministra rudarstva LRS, leta 1951 pa je prevzel posle direktorja rudnika Trbovlje-Hrastnik in to delo opravljal do februarja 1959. leta, ko je postal sekretar komiteja ZKS v Trbovljah.

V začetku decembra 1959 je Alojz Ribič prišel v Velenje in prevzel delo direktorja velenjske elektrarne. Po združitvi velenjske in šoštanjske elektrarne pa je bil imenovan za direktorja združenih elektrarn v naši dolini, s sedežem v Šoštanju.

Leta 1968 je prevzel posle pomočnika direktorja TE Šoštanj in leta 1974 naloge svetovalca direktorja TE Šoštanj. To delo je opravljal do 1. januarja 1978, ko je postal svetovalec glavnega direktorja REK Velenje in nazadnje, pred upokojitvijo, še vodja skupnih služb RLV.

Za svojo revolucionarno aktivnost in vestno opravljanje najodgovornejših političnih in gospodarskih nalog po vojni je prejel številna odlikovanja in priznanja; med njimi tudi red zasluge za narod II. stopnje (dvakrat), red BIH II. stopnje, red dela II. stopnje in red dela I. stopnje.

Je tudi nosilec partizanske spomenice, saj je šel v partizane že junija 1941. leta ...

Jože TOTER,
upokojen 14. februarja

Rojen 23. januarja 1926
v Prelogah pri Velenju. Poročen
z Marijo, rojeno Turnšek.

Od 13. julija 1953 je neprekinjeno delal v RLV, prej pa s prekinitvijo že od leta 1947. Zaposlil se je kot kvalificirani električar v Jami vzhod. Leta 1975 je bil premeščen v Jamsko mehanizacijo in transport in delal v Jamski mehanizaciji do upokojitve.

Leta 1964 je opravil izpit iz eksplozijske zaščite in električnih predpisov za delo v jami.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Maks KRAJNC,
upokojen 26. februarja

Rojen 28. novembra 1926
v Škalah pri Velenju. Poročen
s Franciško, rojeno Vajthauzer.

Od 16. maja 1947 je neprekinjeno delal pri združenih organizacijah v SOZD REK Velenje. Zaposlil se je kot kvalificirani električar v Jami vzhod. Leta 1955 je bil premeščen v TE Šoštanj in leta 1958 nazaj v Jamo vzhod. Od tod je bil leta 1975 premeščen v Jamsko mehanizacijo in transport in delal v Jamski mehanizaciji do upokojitve.

Leta 1957 je v Ljubljani končal delovodsko šolo, leta 1965 pa je opravil še izpit za jamskega nadzornika elektro stroke.

Ves čas aktiven v družbenopolitičnih organizacijah in samoupravnih organih.

Aktivni udeleženec NOV od 15. januarja 1945 dalje.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji, medalje dela s srebrnim vencem ter srebrnega znaka in plakete Zveze sindikatov Slovenije.

Stanislav BERLOT,
upokojen 29. februarja

Rojen 14. novembra 1930
v Podkraju pri Velenju. Poročen
z Marijo, rojeno Terbul.

Od 13. julija 1953 je neprekinjeno delal v RLV, s krajšima prekinitvama pa že od leta 1947. Zaposlil se je kot nekvalificirani kopač v Jami vzhod. Leta 1969 je

bil premeščen v Jamo zahod, zdaj Jama Preloge, kjer je delal do upokojitve.

Leta 1961 je opravil izpit za polkvalificiranega kopača in leta 1963 še za kvalificiranega kopača.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Jože KRISTAN,
upokojen 29. februarja

Rojen 11. aprila 1929
v Libojah. Poročen z
Anico, rojeno Jegrišnik.

Od 25. septembra 1961 je neprekinjeno delal v RLV. Zaposlil se je kot kvalificirani kopač v Jami zahod. Leta 1972 je bil premeščen v Jamo vzhod, leta 1974 pa najprej nazaj v Jamo zahod, nato v Priprave in od tod konec leta 1974 v Jamo Škale; iz Jame Škale pa leta 1977 v Storitve, sedaj skupne službe RLV, kjer je delal do upokojitve.

Leta 1963 je opravil izpit za strelca.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji in reda dela s srebrnim vencem.

Ivan MELANŠEK,
upokojen 29. februarja

Rojen 22. maja 1924
v Gaberkah pri Šoštanju. Poročen
z Jožefo, rojeno Klančnik.

Od 21. novembra 1963 do upokojitve je neprekinjeno delal v EFE. Zaposlil se je kot kvalificirani ključavničar.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Aktivni udeleženec NOV od leta 1944 dalje.

Stanislav SITAR,
upokojen 29. februarja

Rojen 8. novembra 1919
v Paki pri Velenju. Poročen
z Marijo, rojeno Vrabič.

Od 21. oktobra 1949 je neprekinjeno delal pri združenih organizacijah v SOZD REK Velenje. Zaposlil se je kot kvalificirani kopač v Jami vzhod. Leta 1969 je bil premeščen v Elektrostrojni obrat in delal v temeljni

organizaciji ESO "Strojni obrati" do upokojitve.

Leta 1959 je opravil izpit za strelca.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Stanko TURŠIČ,
upokojen 29. februarja

Rojen 13. novembra 1926
v Hudobinah pri Sevnici. Poročen
s Hermino, rojeno Prosinec.

Od 11. marca 1971 je neprekinjeno delal v RLV. Zaposlil se je kot kvalificirani kopač v Jamskih gradnjah, kjer je delal do upokojitve.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Od 12. januarja do 31. decembra 1945 je bil v pregnanstvu.

Stanislav PODVINŠEK,
upokojen 1. marca

Rojen 27. oktobra 1931
v Gaberkah pri Šoštanju. Poročen
s Sabino, rojeno Poljanec.

Od 5. maja 1958 je neprekinjeno delal v RLV, s prekinitvijo pa že od leta 1947. Zaposlil se je kot kvalificirani kopač v Jami vzhod, sedaj Jama Preloge, kjer je delal do upokojitve.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji, reda dela s srebrnim vencem, zvezde teritorialne obrambe in bronastega znaka Osvobodilne fronte slovenskega naroda.

Od avgusta 1944 do marca 1945 je bil v koncentracijskem taborišču v Avstriji.

(Prihodnjic nadaljevanje)

Po podatkih iz kadrovskih služb delovnih organizacij in oddelka za socialno zavarovanje v kadrovsko-splošnem sektorju skupnih služb SOZD REK Velenje pripravila Vesna KORES.

OGLAS

UGODNO PRODAM nekaj kanarčkov in dva galebčka - Rudi Šaronja, ESO - elektro delavnica (telefon SOZD REK Velenje, interno 284).

Portreti treh naših delavk

Nadaljevanje s strani 5

spreoblačimo vsakih štirinajst dni - pač rjuhe zamenjam. Sproti čistim tudi okna, vrata, omare in vse drugo, kar je v sobah.

Koci pa so že stari. Dobro bi jih bilo zamenjati. Tudi oprema v tem domu je že vsa stara in razsušena, a za silo je še kar. Sobe pa bi bilo treba prebeliti. Že tri leta niso bile beljene. In barva se že lušči z oken..."

Lani ob dnevu rudarjev je Milka praznovala 30-letnico dela pri našem rudniku. Prejela je tudi jubilejno nagrado.

"Delo sem dobila v rudniški ekonomiji," je segla z besedo do tistega prvoaprilskega jutra leta 1949, ko se je iz dninarke pri Dolinški v Šentilju prelevila v delavko.

"Center ekonomije je bil v stari Turnovi graščini," je nadaljevala s pripovedjo o svoji delovni preteklosti. "Tam smo imeli hleve, skladišča in druge gospodarske prostore. V glavnem smo pridelovali hrano. Žela sem žito in opravljala druga poljska dela. Bilo je kar precej zemlje. Redili pa smo tudi živino. Poleg več goved in svinj smo imeli tudi konje; tri pare, če se ne motim. Konje smo redili predvsem za vožnjo cick po jašku Škale.

V ekonomiji nisem delala dolgo. Že v jeseni 1949 sem prišla v rudniško pralnico, ki je takrat bila še na Jašku Škale, in v njej ostala kakih osem, devet mesecev. Štiri smo takrat delale v pralnici; jaz, Glinškova Nežka, ki je zdaj v pralnici RŠC, in še dve drugi, ki pa se jih zdajle ne morem spomniti.

Prale smo rjuhe in delovne obleke za rudniški tehnični kader, saj rudarji takrat še niso imeli rudniških delovnih oblek, ampak svoje, ki so si jih tudi prali in krpali doma.

Plača v pralnici ni bila kdove kakšna, slaba pa tudi ne. Na mesec sem zaslužila okrog 1 500 dinarjev, poleg tega pa sem dobila še živilsko karto in bone za druge življenjske potrebščine. S tem pa se je še kar dalo živeti, če pomislim, da sem za celo mesečno 'fasungo' za 3 ljudi dala le okrog 500 dinarjev.

Iz pralnice sem potem šla delat v rudniško žago; zato, da je neka bolj slabotna ženska dobila delo v pralnici.

Delo na žagi je bilo malo bolj težko, a kar v redu; dobro smo se razumeli in tudi zaslužila sem za kakega jurja več.

Na žagi sem opravljala vsa pomožna dela. Zlagala les, ga nalagala na cicke, ki so potem šle v jamo. Pomagala pri merjenju lesa ob prevzemih z vagonov in tovrnjakov. Delala sem pač vse, kar je bilo treba.

Na žagi sem delala tri, štiri leta, potem pa sem bila čistilka v podstrešnih sobah petorčkov v gornjem delu mesta, kjer je rudnik uredil stanovanja za samce. Ko so za samce zgradili na Aškerčevi cesti pro vizorije, pa sem čistila in pospravljala v provizorijih.

Delo v provizorijih in tudi prej, v podstrešnih sobah, je bilo kar težko, saj je vsak teden dvakrat bilo na vrsti tudi ribanje poda, in še kuha za samce je spadala zraven.

Pred kakšnimi šestimi leti pa sem končno prišla za čistilko v ta samski dom, iz katerega bom najbrž šla tudi v penzijo. Veliko mi več ne manjka; če bi lahko uveljavila še tista štiri leta, ko sem po vojni delala pri Dolinški na kmetiji, pa bi že tako bila v penziji."

Takole - vedno pri delu, brez romantike in lagodnosti - so Milki potekla najlepša ženska leta. Tudi otroška in dekliška leta ni preživela veliko drugače. Saj kako pa bi jih naj, ko pa se je rodila neporočeni materi dninarke in zato morala skupaj z njo že kot dekletce poprijeti za delo, da sta se preživeli.

Tudi njen življenjski sopotnik... Franc Strgar, rudar, dela v našem rudniku, v jami Škale; zadnjih sedem, osem let je zaradi izčrpanosti in invalidnosti stikalničar, prej pa je dolga leta delal na čelih... je bil že od rojstva zapisan le delu.

Zaradi tega pa tudi ni čudno, da Milka še zdaj vedno le dela in dela in ji - kot je rekel Karel Uranjek - "ni za govorenje"... Kakor tudi ni čudno, zakaj tudi Strgarjevi otroci - Franc (1957), Emil (1959) in Damijana (1961) - veljajo pri vseh, ki jih poznajo, za prizadevne in delavne. /rb/

Sedmo letno srečanje naših racionalizatorjev

INOVATORSTVO KREPI USTVARJALNO OSEBNOST NAŠEGA DELAVCA...

Brez dvoma je to pomembna ugotovitev in obenem opozorilo, kaj med drugim pomeni snovanje izumov, tehničnih izboljšav in koristnih idej v našem gospodarstvu in družbi nasploh. Povedal jo je diplomirani ekonomist Mirko Žolnir, vodja plansko-analitske službe v naši sestavljeni organizaciji, med razpravo na 7. letnem srečanju naših racionalizatorjev, ki je bilo 25. januarja letos v Delavskem klubu v Velenju.

Pred njim je uvodno poročilo prebral Dragan Čelofiga, predsednik komisije za racionalizacije v delovni organizaciji ESO. V njem je podčrtal, da smo lansko leto v naših temeljnih organizacijah, enovitih organizacijah in delovnih skupnostih nanovo registrirali 54 predlogov inovacij, od teh 26 v RLV, 4 v TE Šoštanj, 23 v ESO, enega v Plastiki - drugod pa nič! Vsi ti predlogi so bili lani tudi obravnavani in nagrajeni (in sicer 37 predlogov z enkratno nagrado in 17 predlogov z določeno nagrado na podlagi ugotovljenega ekonomskega prihranka); pri njih pa je sodelovalo 81 delavcev racionalizatorjev in soracionalizatorjev, to je 9 odstotkov več kot pri registriranih inovacijah v letu 1978.

Razveseljiv je tudi podatek o skupnem ekonomskem prihranku od nagrajenih racionalizacij v letu 1979. Ta nam reč že po nepopolnih podatkih znaša približno 26,7 milijona dinarjev, torej dve milijardi in sedemsto milijonov starih dinarjev... In to evidentirani ekonomski prihranek - samo od tistih racionalizacij, pri katerih je bilo mogoče ugotoviti ekonomski učinek v dinarjih. Za vse priznane in uveljavljene racionalizacije namreč ni mogoče ugotoviti ekonomskega učinka v dinarjih ali pa vsaj zelo težko.

V RLV, denimo, so v letu 1979 lahko od vseh šestindvajsetih nagrajenih inovacij ugotovili prihranek le pri desetih, in to v skupni višini okrog 14,5 milijona dinarjev. Podobno velja tudi za delovno organizacijo ESO, le da je v njej število racionalizacij, pri katerih je bilo moč izračunati ekonomski prihranek, še precej nižje; od triindvajsetih inovacij so le za tri izračunali ekonomski prihranek, in sicer v skupni višini blizu 684 tisoč dinarjev. V TE Šoštanj pa so se, kot kažejo podatki, pri tem bolj potrudili, saj so kar vsem štirim nagrajenim predlogom inovacij v letu 1979 evidentirali ekonomski prihranek... Ta znaša skupno nekaj manj kot 11,5 milijona dinarjev.

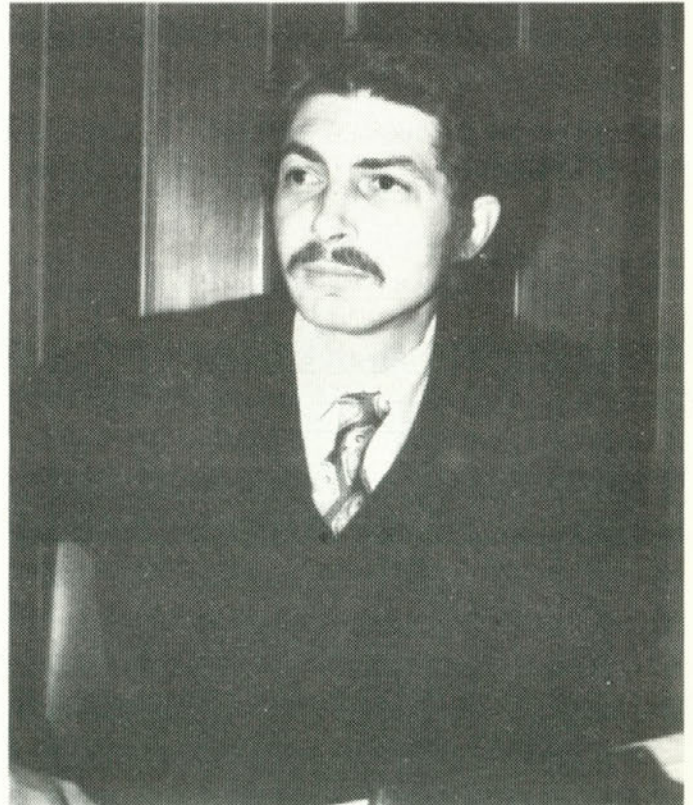
In kako je bilo v letu 1979 z nagradami?

Izplačane nagrade inovatorjem in soinovatorjem so znašale skupno 438 416 dinarjev, kar je približno 1,6 odstotka celotnega lani evidentiranega ekonomskega prihranka od racionalizacij v našem kombinatu.

V povezavi s prejšnjimi ta podatek pove najmanj to, da smo v lanskem letu v našem kombinatu izplačali po-

Skupina udeležencev VII. letnega srečanja naših racionalizatorjev z enim od starost našega racionalizatorstva - Jožetom JELENOM (prvi z desne strani), upokojenim jamskim nadzornikom RLV

Dragan ČELOFIGA, predsednik komisije za racionalizacije v ESO, med podajanjem uvodnega poročila na srečanju

Udeleženci srečanja z zanimanjem sledijo uvodnemu poročilu.

prečno okrog 541 tisoč starih dinarjev nagrade na inovatorja. V resnici so glavni, "prvopisani" predlagatelji nagrajenih inovacij seveda prejeli tudi več. Vsak je prejel pač toliko, kolikor je prispeval k celotni zasnovi in izpopolnitvi posamezne nagrajene inovacije. Vendar kljub temu teh 541 tisoč starih dinarjev ni kdove koliko, če pomislimo, da je skupni znesek vseh izplačanih nagrad dosegel le 1,6 odstotka skupnega zneska vseh evidentiranih ekonomskih prihrankov od racionalizacij in da smo že v letu 1978, ko je bila kupna moč denarja še precej večja, izplačali v našem kombinatu za inovacije poprečno 278 tisoč starih dinarjev na inovatorja.

Torej še vedno velja, da se našim delavcem novatorstvo in ustvarjalno delo nasploh bolj slabo "splača"... In to kljub temu, da so racionalizatorji v našem kombinatu na ta problem opozarjali na vseh svojih dosežanjih letnih srečanjih, kakor tudi na raznih zborih, konferencah, sejah in sestankih družbenopolitičnih organizacij in organov upravljanja združenih organizacij v SOZD REK Velenje.

Iz pravkar povedanega izhaja, da ne moremo reči: družbenopolitične organizacije, samoupravni in drugi organi upravljanja v našem kombinatu se ne zanimajo za delo naših racionalizatorjev. Nasprotno, njihov interes se iz leta v leto povečuje. To dokazuje tudi združitev sredstev naših delovnih organizacij lani septembra za pomoč pri priredbi 6. letne razstave jugoslovanske delavske ustvarjalnosti (RAST YU '79) na Reki in s tem dejanjem v zvezi delež naših racionalizatorjev pri razstavljenih inovacijah in posvetih o razvoju inovacijske dejavnosti pri nas na tej razstavi.

Priznanja, ki so jih prejele naše delovne organizacije na razstavi RAST YU '79 na Reki - zlato plaketo za celotno inovacijsko dejavnost v okviru SOZD REK Velenje ter dve srebrni plaketi in več diplom za posamezne inovacije - pa so dokaz o pravilni usmerjenosti inovacijskih prizadevanj v našem kombinatu. Vendar ne edini, če se spomnimo, da so racionalizatorji RLV in Elektrostrojne opreme na natečaju za "Inovatorja '79", ki ga je objavila komisija za inovacije pri občinskem sindikalnem svetu Velenje, dosegli dve prvi nagradi.

Na večjo množičnost pri snovanju inovacijskih predlogov, ki je prav tako eden od temeljnih pogojev za razvoj inovatorstva, pa sta po mnenju udeležencev 7. letnega srečanja naših racionalizatorjev vplivala tudi nova pravilnika o izumih, tehničnih izboljšavah in koristnih predlogih, ki so ju lani sprejeli delavci delovnih organizacij RLV in Elektrostrojne opreme (ESO), in v zvezi z njima zlasti tile dve novosti:

- V RLV so se odločili, da bodo nagradili vsak koristen predlog. Torej tudi tistega, ki ga avtor ne more izdelati in realizirati, temveč je to treba prepustiti strokovnim službam.
- V Elektrostrojni opremi pa so ustanovili aktiv za spodbujanje množične inventivne dejavnosti (aktiv MID), ki skupaj s komisijo za racionalizacije spod-

buja delo racionalizatorjev v delovni organizaciji, jim daje strokovno pomoč in literaturo, obenem pa skrbi za čim hitrejši potek postopka od registracije do uveljavitve predloga inovacij.

Vendar kljub tem pomembnim pridobitvam naši racionalizatorji z organizacijo inovacijske dejavnosti v našem kombinatu še niso zadovoljni. Njihovi načrti merijo še više in z njimi tudi kritičen odnos do nekaterih neuresničenih nalog. Znova so, denimo, opozorili, da so dokaj nemočni v svojih prizadevanjih za ustanovitev posebne strokovne službe na ravni sestavljene organizacije, ki bi se profesionalno ukvarjala z izpopolnjevanjem in uresničevanjem predlogov inovacij in tako rešila problem še vedno dolgotrajnega postopka od prijave do uveljavitve inovacij v proizvodnji. Poudarili so, da pri ustanavljanju te službe ne gre za nikakršno odpiranje novih del in nalog, ki bi prispevale k rasti stroškov, temveč za zagotovitev stalnega in vedno pomembnejšega vira dohodka iz inventivne dejavnosti; hkrati pa za pospešeno spodbujanje humanizacije dela in delovnih razmer, ki ji vrednosti sploh ni mogoče izračunati v dinarjih.

To opozorilo so racionalizatorji v naši sestavljeni organizaciji vključili tudi v sklepe svojega sedmega srečanja. Poleg tega so v sklepih opomnili tudi na potrebe, kot sta združevanje sredstev temeljnih in delovnih organizacij za razvoj inovacijske dejavnosti in povezovanje inovatorjev tudi na ravni ožje in širše družbenopolitične skupnosti.

Iz prispevkov k razpravi na srečanju

Mirko BIZJAK,
predstavnik poslovnega
odbora naše sestavljene
organizacije:

"Nič novega ne bom povedal, če rečem, da so naši racionalizatorji v minulem letu veliko prispevali k našim vsakodnevnim delovnim rezultatom. Kolik je bil skupni ekonomski prihranek od racionalizacij, ne bom ponavljal. Poudariti pa želim, da je dohodek, ki so ga delovne organizacije pridobile iz inovacijske dejavnosti, ena od postavk, ki bo marsikje vplivala na bolj ali manj zajeten ostanek dohodka; torej na večjo ali manjšo poslovno uspešnost naših delovnih organizacij v letu 1979.

V obdobju vse bolj zaostrenih ekonomskih razmer tudi za naše gospodarstvo, ki terjajo vsestransko stabilizacijo gospodarjenja, je treba še posebej omeniti, da je

vsak dinar, ki ga pridobimo z izrabo domačega znanja, dvakrat več vreden kot dinar, ki ga pridobimo s tujim znanjem in tujimi tehnološkimi rešitvami.

Prepričan sem, da bomo s skupnimi močmi znali uresničiti zahteve po še večji izrabi naših lastnih inovacijskih sposobnosti in s tem tudi zahteve po hitrejši rasti konkurenčnosti našega gospodarstva."

Gost iz SR Hrvatske
Slavko KASUN, predsednik
Zveze izumiteljev Hrvatske,
ki je bil podpredsednik
organizacijskega odbora razstave
RAST YU '79 na Reki:

"V imenu organizacijskega odbora razstave RAST YU '79 na Reki vam čestitam za dosežene uspehe na področju inovacijske dejavnosti v minulemu letu in v letih pred tem. To čestitko vam izrekam še toliko raje zavoljo tega, ker ste naši stari znanci in prijatelji, saj z vami sodelujemo že 10 let; to je vse od prve razstave jugoslovanske delavske ustvarjalnosti na Reki. Trdno ste nam stali ob strani že takrat, ko smo šele zasnavljali to našo, sedaj že tradicionalno letno razstavo. V imenu Zveze izumiteljev Hrvatske se vam za vse, kar ste prispevali k utrditvi slovesa ~~reških razstav~~ RAST YU, še posebej zahvaljujem. Verjetno se niti sami ne zavedate, s kolikšnimi koraki hodite po poti uspehov na področju razvoja inovacijske dejavnosti. To vidimo mi, ko vas občasno obiskujemo in ugotavljamo, da priznanja, ki jih dobivate, prihajajo v prave roke.

Ob tej priložnosti pa še tole opozorilo!

Na takšnih srečanjih se vedno spomnite tudi tistih anonimnih delavcev in racionalizatorjev, ki so veliko pripomogli k uspešnosti vašega inovacijskega dela, vendar za to niso dobili nobenega priznanja..."

Mirko ŽOLNIR, član
komisije za inovacije
in racionalizacije pri
občinskem sindikalnem
svetu Velenje:

"Predvsem se mi zdi pomembno, da vaša osemnajstletna racionalizatorska prizadevanja dobivajo zadnja leta

tako pomembne razsežnosti, da znatno vplivajo tudi že na višino ostanka dohodka temeljnih in novitih delovnih organizacij v SOZD REK Velenje.

S sprejetjem pravilnikov, ustanovitvijo komisij za racionalizacije in aktivom za spodbujanje množične inventivne dejavnosti pa zagotavljanjem sredstev za nagrajevanje posameznih racionalizacij se delo racionalizatorjev v SOZD REK Velenje še naprejboljšuje. In prav je tako. Saj v akcijah za dobro gospodarjenje, varčevanje in stabilizacijo gospodarjenja nasploh - ki ne sme biti samo kampanjska, ampak stalna naloga našega gospodarstva - lahko ravno z racionalizacijami aktiviramo znaten delež naših notranjih neizkoriščenih gospodarskih zmogljivosti. Poleg tega pa racionalizacije po načinu svojega vrednotenja pomenijo tudi eno izmed zelo konkretnih osnov za nadaljnji razvoj nagrajevanja delavcev po delu in delovnih rezultatih.

Seveda pa še zdaleč nismo omogočili vsega, kar bi lahko omogočili za razmah inovacijske dejavnosti. Poleg spodbudnejšega nagrajevanja si moramo prizadevati tudi za rast strokovnega znanja racionalizatorjev in novatorjev. Zlasti jim je treba zagotavljati strokovno literaturo, možnosti za obiske razstav inovacijskih dosežkov in podobnih drugih prireditev. Okrepiti moramo tudi tehnološke možnosti za novatorstvo in racionalizatorstvo. Pri tem mislim na izgradnjo laboratorijev in omogočanje vpogleda v delo in delovne razmere tujih inovatorjev. Predvsem pa moramo narediti več za razvoj naše raziskovalne dejavnosti. Zanj bo treba nameniti več sredstev, kot jih namenjamo sedaj, ko v ta namen odvajamo 1 odstotek od družbenega proizvoda.

Skratka, ravnati moramo tako, da bomo neprestano težili k bistvenemu cilju, množični inventivni dejavnosti, ki je tudi eden od glavnih ciljev našega samoupravnega socializma; to je k vsestranskemu razvoju osebnosti našega delovnega človeka in občana. Saj na ta način bomo v inovacijski dejavnosti obenem dosegali tudi sedaj najbolj željene gospodarske rezultate; to je povečevanje ostanka dohodka temeljnih in novitih delovnih organizacij materialne proizvodnje.

V teh prizadevanjih pa se bomo vsi delavci in drugi občani čimprej morali otresti zmotnega mišljenja, da je inovacijska dejavnost le stvar izumiteljev in racionalizatorjev. To ta dejavnost vsekakor ni in po svoji naravi tudi ne more biti. Inovacijska dejavnost mora biti skrb in naloga slehernega delavca in občana!"

Inženir Stane ZORKO,
gost iz SOZD "Gorenje":

"Vsem nam je lahko toplo pri srcu, ko vidimo, da iz Šaleške doline veje močna inovacijska misel; in to iz

Jože HRIBAR (zgoraj), predsednik komisije za racionalizacije v RLV, je imel na skrbi povezovanje posameznih delov programa srečanja - Jože DERMOL (spodaj na levi strani), predsednik konference osnovnih organizacij zveze sindikatov v TE Šoštanj v pretekli mandatni dobi, pa vročanje tradicionalnih diplom.

dveh, tudi v vsej Sloveniji in Jugoslaviji velikih sestavljenih organizacij. Še bolj kot to pa je pomembno, da izvir ne le, da ne usiha, ampak je njegov tok vedno močnejši. Vedno več je kvalitetnih racionalizacij, ki krepijo našo proizvodnjo, poleg tega pa ji dajejo težko pričakovani pečat domačega znanja, ki mora še hitreje in močnejše posegati v našo tehnologijo. Veliki miselni potencial, ki ga premorejo racionalizatorji, je garancija za nove uspehe na tem področju; čedalje ugodnejša družbenopolitična klima pa ustvarja ugodne pogoje za še večjo množičnost v racionalizatorstvu in tudi izumiteljstvu.

V imenu inovatorjev "Gorenja" vam želim še naprej kar največ uspehov pri inovacijskem delu, predvsem pa še več uporabnih idej, ki bodo bogatile vaše skupne delovne rezultate!"

Dobitniki tradicionalnih diplom

Dobitniki iz delovne organizacije RLV

Stane CEVZAR (Jamska mehanizacija) - "bronasta" diploma za racionalizacijo "Povratna naprava za dvo-verižni transporter OMKT ali EB-620"

Jože ALJAŽ, Karel VERDNIK in Anton POZVEK (vsi iz delovne skupnosti Zračenje) - "zlata" diploma za racionalizacijo "Izolacijski plašč z ometom iz EF malte"

Ivan BRITOVŠEK, Jože KRAMBERGER in Ferdo KORTNIK (vsi iz Klasirnice) - "srebrna" diploma za racionalizacijo "Osušitev jaška Škale"

Avgust OBLAK (Jama Pesje) - "zlata" diploma za racionalizacijo "Izboljšava pri pritrditvi gumijaste cevi na zadnji del stropnika MHW"

Ivan ŠKOFLEK (Jamski transport) - "bronasta" diploma za racionalizacijo "Vitel za dvigovanje strojnih poteznih naprav"

Emil ŽAGAR (Jamska mehanizacija) - "bronasta" diploma za racionalizacijo "Miza za preizkus visokotlačnih gumijastih cevi"

Branko FOŠNER in Karel URLEP (oba iz delovne skupnosti skupnih služb) - "bronasta" diploma za racionalizacijo "Varnostna naprava za sedežnico"

Ivan ŠKOFLEK in Franc BREZOVNIK (oba iz Jamskega transporta) - "bronasta" diploma za racionalizacijo "Naprava za dvigovanje in premikanje lokov na stiskalnici"

Matevž STROPNIK (Jamska mehanizacija) - "bronasta" diploma za racionalizacijo "Izboljšava potezne naprave becorit na zračni pogon"

Franc TAJNIK, Henrik VALENCI in Milan REMŠE (vsi iz Jamske mehanizacije) - "bronasta" diploma za racionalizacijo "Konzola za obešanje ročic 1600"

Franc TAJNIK in Milan REMŠE (oba iz Jamske mehanizacije) - "bronasta" diploma za racionalizacijo "Zaščita za razdelilno ploščo na rezalni ročici 1600"

Franc ŽIBERT in Ivan FLIS (oba iz Jamske mehanizacije) - "bronasta" diploma za racionalizacijo "Konzola za vpenjanje stojke"

Alojz ZAJC in Viktor GUNŠEK (oba iz Jamske mehanizacije) - "bronasta" diploma za racionalizacijo "Priljuček povratnega voda hidravlike"

Miroslav PIRH, Vlado DOLAR in Janko ŠKARJA (vsi iz Jamske mehanizacije) - "bronasta" diploma za racionalizacijo "Konzola za pritrditev odklonskega bobna na rampo stroja VP-60"

Stane CEVZAR, Jurij KOSTRIC in Erno FERDER (vsi iz Jamske mehanizacije) - "bronasta" diploma za racionalizacijo "Dviganje drobilca DP 2 x 22 kW pri spravlilu materiala s hidravličnimi cilindri"

Franc BAČOVNIK (Jamska mehanizacija) - "bronasta" diploma za racionalizacijo "Klešče za spajanje visokotlačnih cevi"

Jože ŠTRAKL in Stanko NAPOTNIK (oba iz Jame Preloge) - "bronasta" diploma za racionalizacijo "Zaščitni prstan na stojki KTU"

Jože FORŠTNER in Jože LIPNIK (oba iz Jamske mehanizacije) - "bronasta" diploma za racionalizacijo "Izdelava novega mehanizma za končno stikalo"

Vinko SUŠEC (Klasirnica) - "bronasta" diploma za racionalizacijo "Izboljšava namestitve zaščitnega stekla na okular interferometra"

Dobitniki iz delovne organizacije TE Šoštanj

Alojz AHTIK, upokojenec (prej je delal v Vzdrževanju) - "srebrna" diploma za racionalizacijo "Odvzem žlindre izpod kotla V"

Milan KOČEVAR in Marjan JERNEJ (oba iz Vzdrževanja) - "srebrna" diploma za racionalizacijo "Merilnik temperature 299"

Jože KUMER (Vzdrževanje) - "zlata" diploma za racionalizacijo "Brusni vložki za brušenje drsnih obročev pod napetostjo in obremenitvijo"

Albert VRABIČ, Danilo PELKIČ, Ivan POLENIK in Franc VRTAČNIK (vsi iz Vzdrževanja) - "zlata" diploma za racionalizacijo "Montaža delovnih odrov v gorilnikih kotla V"

Dobitniki iz delovne organizacije ESO

Martin TREBŠE (Strojni obrati) - "bronasta" diploma za racionalizacijo "Lopatica pluga stroja PK-3M"

Jože URANJEK, Jože VELER, Ivan ZUPANČIČ in Ivan GAVEZ (vsi iz Strojnih obratov) - "srebrna" diploma za racionalizacijo "Stroj za ravnanje TH vijakov"

Mirko NOVAK (Strojni obrati) - "bronasta" diploma za racionalizacijo "Šablona za vrtnanje plošč MHW"

Anton ŠKRIPAČ (Strojni obrati) - "bronasta" diploma za racionalizacijo "Orodje za krivljenje pločevine DOWTY"

Alojz KLANČNIK (Strojni obrati) - "bronasta" diploma za racionalizacijo "Pripomoček za prilagajanje ščitnikov pri povratnih napravah EB"

Alojz KLANČNIK (Strojni obrati) - "bronasta" diploma za racionalizacijo "Pripomoček za montažo in demontažo bobnov na povratnih napravah EB in SKAT"

Oto KUHAR (Strojni obrati) - "bronasta" diploma za racionalizacijo "Priprava za odrez hidravličnih priljučkov"

Anton ŠKRIPAČ in Ivan GAVEZ (oba iz Strojnih obratov) - "bronasta" diploma za racionalizacijo "Vpenjalna naprava za sestavo TOT"

Martin TREBŠE (Strojni obrati) - "bronasta" diploma za racionalizacijo "Priprava za struženje glav stojke"

Martin TREBŠE (Strojni obrati) - "bronasta" diploma za racionalizacijo "Delilna naprava za rezkanje rogljičev"

Ivan KONŠEK (Strojni obrati) - "bronasta" diploma za racionalizacijo "Naprava za vpenjanje spodnjega dela visoke kape MHW"

Ivan GOLOB (Strojni obrati) - "bronasta" diploma za racionalizacijo "Vlečenje orodij za dna bojlerjev"

Ivan GOLOB in Tomo ČONKAŠ (oba iz Strojnih obratov) - "bronasta" diploma za racionalizacijo "Naprava za odvijanje vijakov"

Stane VODUŠEK (Strojni obrati) - "bronasta" diploma za racionalizacijo "Varnostni koš"

Oto KUHAR (Strojni obrati) - "bronasta" diploma za racionalizacijo "Priprava za struženje distančnikov parnih cevi v TE Šoštanj"

Roman NAPRUDNIK (Strojni obrati) - "bronasta" diploma za racionalizacijo "Priprava za vpenjanje ušes KTU"

Oto KUHAR (Strojni obrati) - "bronasta" diploma za racionalizacijo "Priprava za struženje kardanov"

Ivan GRUDNIK (Elektro obrati) - "bronasta" diploma za racionalizacijo "Oddušnik konzervatorja"

Karel ROŠKAR (Elektro obrati) - "bronasta" diploma za racionalizacijo "Prevoz kabelskih bobnov in odvijanje kabla z bobna"

Slobodan KRISTELJ (Vodovodno-toplovodni obrati) - "bronasta" diploma za racionalizacijo "Naprava za izdelovanje objemk za cevi in držala"

Ivan VINCEK (vodovodno-toplovodni obrati) - "bronasta" diploma za racionalizacijo "Navojni odvijalec"

Franc FAJDIGA (Krovsko-kleparski obrati) - "bronasta" diploma za racionalizacijo "Ročna naprava za krivljenje"

Jurij GLOBAČNIK in Mitja ŠENTJURC (oba iz delovne skupnosti skupnih služb) - "bronasta" diploma za racionalizacijo "Naprava za uravnavanje traku"

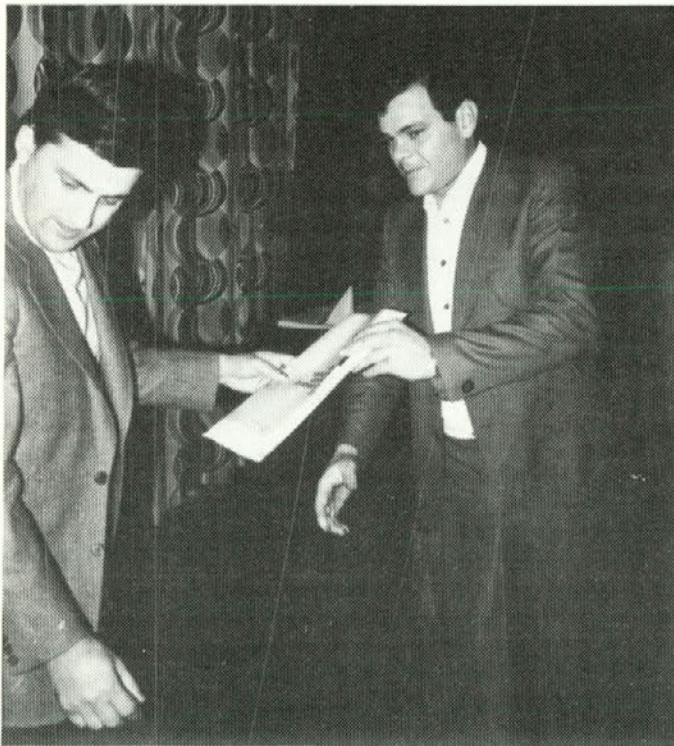
Dobitnika iz delovne organizacije Plastika

Mirko KASESNIK (Kovinski izdelki in galanterija) in Martin LILIJA (delovna skupnost skupnih služb) - "bronasta" diploma za racionalizacijo "Sprememba grelca pri avtomatih 3 R NA in 3 R SA"

OPOMBA

Kriteriji za podelitev diplom so bili:

- 1) za podelitev "zlate" diplome - milijon dinarjev ali več celotnega ekonomskega prihranka od racionalizacije, za katero je bila v letu 1979 izplačana zadnja ali enkratna nagrada;
- 2) za podelitev "srebrne" diplome - od 100 000 do milijon dinarjev celotnega ekonomskega prihranka od racionalizacije, za katero je bila v letu 1979 izplačana zadnja ali enkratna nagrada;

Mirko Kasesnik (na desni strani) prejema diplomu.

- 3) za podelitev "bronaste" diplome - do 100 000 dinarjev celotnega ekonomskega prihranka od racionalizacije, za katero je bila v letu 1979 izplačana zadnja ali enkratna nagrada.

Dobitniki posebnih priznanj za razstavljene racionalizacije na razstavi RAST YU '79 na Reki

Ivan GOLOB in Tomo ČONKAŠ (ESO-Strojni obrati) za racionalizacijo "Naprava za odvijanje vijakov"

Oto KUCHAR (ESO-Strojni obrati) za racionalizacijo "Priprava za rezanje hidravličnih priključkov"

Jože URANJEK, Jože VELER, Ivan ZUPANČIČ in Ivan

GAVEZ (vsi iz ESO-Strojni obrati) za racionalizacijo "Stroj za ravnanje TH vijakov"

Anton ŠKRIPAČ in Ivan GAVEZ (oba iz ESO-Strojni obrati) za racionalizacijo "Vpenjalna naprava za sestavo žlebov TOT"

Edo PUŠNIK in Ivo PETREJ (oba iz ESO-Strojni obrati) za racionalizacijo "Orodje za hladno krivljenje objemk"

Martin TREBŠE (ESO-Strojni obrati) za racionalizacijo "Delilna naprava za rezkanje rogljičev"

Ivan VINCEK (ESO-Vodovodno-toplovodni obrati) za racionalizacijo "Navojni odvijalec"

Franc ŠOBA (ESO-DSSS) za racionalizacijo "Kombi amortizer"

Franc ŠOBA in Jaro MRAVLJAK (oba iz ESO-DSSS) za racionalizacijo "Razširitev uporabe strojčka SOM"

Jurij GLOBAČNIK in Mitja ŠENTJURC (oba iz ESO-DSSS) za racionalizacijo "Naprava za uravnavanje traku"

Jurij GLOBAČNIK (ESO-DSSS) za racionalizacijo "Vi-seča tračna proga"

Anton DRAŽ in Mitja ŠENTJURC (oba iz ESO-DSSS) za racionalizacijo "Kombinacija potezne naprave in jamskega vrtnega strojčka"

Anton DRAŽ (ESO-DSSS) za racionalizacijo "Stroj za privijanje matic" (Racionalizator Anton Draž je za to racionalizacijo dobil tudi srebrno plaketo prirediteljev razstave RAST YU '79.)

Iz razgovorov s tremi našimi racionalizatorji ob koncu srečanja

Mirko KASESNIK, Plastika - TOZD Kovinski izdelki:

"Racionalizacija 'Sprememba grelca pri avtomatih 3 R NA in 3 R SA', ki sem jo izvedel skupaj s strojnimi inženirjem Martinom LILJO iz skupnih služb naše delovne organizacije in za katero sva oba prejela bronasto diplomu, pomeni odpravo neustrezne oblike grelca pri teh avtomatih. To je avtomatih za embaliranje in pakiranje s plastičnimi trakovi, ki skupaj s temi avtomati spadajo med glavne izdelke naše delovne organizacije.

Prvotna oblika grelca pri teh avtomatih namreč ni ustrezala iz dveh razlogov. Prvič zato, ker smo zaradi nje imeli težave že pri montaži avtomatov. In drugič zato, ker je povzročala pogoste motnje v delovanju spenjalnega mehanizma v avtomatih in zaradi teh motenj na eni strani nezadovoljstvo uporabnikov avtomatov, na drugi strani pa zelo velik obseg garancijskih popravil teh naših izdelkov.

Iz opisanega pomena te racionalizacije je razvidno, da ekonomskega prihranka, ki ga je omogočila, vsekakor ni bilo težko ugotoviti. Kljub temu pa je naša komisija za racionalizacije sklenila, naj z inženirjem Liljo prejmeva za racionalizacijo le enkratno nagrado, in

sicer vsak po 3 tisoč dinarjev.

S to odločitvijo komisije za racionalizacije sva se tudi sprijaznila, ko sva pomislila, da to ni bila prva in tudi ne zadnja racionalizacija v izpopolnjevanju naših avtomatov za pakiranje."

Anton POZVEK, poleg Jožeta ALJAŽA in Karla VERDNİKA (vsi iz delovne skupnosti RLV "Zračenje") dobitnik "zlate" diplome za racionalizacijo "Izolacijski plašč z ometom iz EF malte":

"S sprejetjem novega pravilnika o izumih, tehničnih izboljšavah in koristnih predlogih smo racionalizatorji v rudniku lignita Velenje dobili dober samoupravni splošni akt, ki pa ima eno napako: premalo stimulira racionalizatorja za opravljeno delo! Doslej vedno sporno ugotavljanje ekonomskega prihranka je z novim pravilnikom resda dobilo precej natančnejše opredelitve, vendar še vedno so inovacije, pri katerih je ekonomski prihranek težko izračunati, in inovacije, ki jih zaradi pomanjkljivih določil za ugotavljanje ekonomskega prihranka 'odpravljamo' le z enkratno nagrado. Upam pa, da bo ta izvir precejšnjega nezadovoljstva racionalizatorjev mogoče odpraviti, saj smo pri izdelavi pravilnika rekli, da ga bomo sproti izpopolnjevali v skladu z izkušnjami pri vrednotenju posameznih inovacij."

Jože ŠUMAH, ESO-TOZD Elektro obrati, vlagatelj predloga racionalizacije "Podstavek za Elanovo tipsko lestev":

"Pri montažah na višini pogosto uporabljamo najrazličnejše vrste lestev; med njimi tudi Elanovo tipsko lestev. Za vse je značilno, da jih moramo pred uporabo obvezno zavarovati pred drsenjem. Pri Elanovi tipski lestvi - na primer - je zadostovala na spodnjem delu, kjer se lestev dotika tal, že pravilno nameščena deska.

Kljub temu, da delavci vedo, kaj se lahko zgodi, če lestev ni zavarovana pravilno ali pa sploh ni zavarovana, smo imeli v preteklosti več hudih nesreč zaradi nenadnih premikov lestev in padcev z višin. Zavoljo

tega sem začel razmišljati, kako bi Elanovo tipsko lestev lahko zavarovali pred drsenjem na drug, predvsem preprostejši način. Končno sem konstruiral univerzalen podstavek, ki ga delavec namesti pred uporabo lestve. Z namestitvijo takega podstavka je zanesljivo izključena možnost drsenja lestve; odpade pa tudi doslej dostikrat uporabljen ukrep, da je pri delu na lestvi en delavec ob vznožju lestve.

Predlog te izboljšave smo poslali v inštitut za varstvo pri delu v Mariboru, kjer bodo o njem pripravili dokončno strokovno mnenje, potem pa bo o predlogu te izboljšave sklepala tudi komisija za racionalizacije v naši delovni organizaciji.

Še o kvaliteti našega pravilnika o izumih, tehničnih izboljšavah in koristnih predlogih me sprašujete!

Mislím, da imamo v delovni organizaciji ESO pravilnik, ki racionalizatorjem omogoča uresničevanje njihovih idej in jim zagotavlja še kar ustrezno nagrajevanje inovacijskega dela.

Očitke, ki jih omenjate v tej zvezi, da nagrajevanje racionalizatorjev ni dovolj spodbudno, poznam, vendar doslej še nisem prijavljaj racionalizacij in zato o dobrih in slabih straneh našega pravilnika o inovacijah raje še ne bi podrobneje govoril."

Pripravil Bojan Ograjenšek

Člani ZSMS v skupnih službah RLV so se resno lotili dela

V ponedeljek, 25. februarja, smo se člani osnovne organizacije Zveze socialistične mladine Slovenije v skupnih službah delovne organizacije RLV sestali na programski volilni seji in izvolili novo predsedstvo osnovne organizacije.

Za predsednika novega predsedstva smo izvolili Marjeto MASTNAK, za člane pa Matjaža Lesjaka, Marijo Filač, Ivico Pahovnik, Emilijo Krašovec, Sašo Venek in Toma Lipnika.

Novo predsedstvo se je že lotilo dela. Pripravilo je predlog delovnega programa osnovne organizacije za začeto dveletno mandatno obdobje, ki vključuje tale področja: idejnopolitično delo, družbeno-ekonomski odnosi, ljudska obramba in družbena samozaščita, mladinske delovne akcije, kultura, informiranje in šport.

Toliko področij je predvidenih zato, da bi lahko aktivirali čim širši krog mladih v naši delovni skupnosti.

Pričakovati je, da aktivnih članov v naši osnovni organizaciji ZSMS tudi ne bo manjkalo, saj so udeleženci programske volilne seje pokazali veliko zanimanje za delo. Ne glede na to pa bomo morali člani osnovne organizacije ZSMS precej okrepiti svoje sodelovanje z osnovnimi organizacijami preostalih dveh družbenopolitičnih organizacij v naši delovni skupnosti, da bomo kos vsem nalogam, ki nam jih nalaga sedanja družbeno-ekonomska situacija. (M)

Srečno!